

ВІСЬОКОВА ЗМОВА. БУКАРЕШТ (Румунія), 9 липня. — Правительство оголосило повідомлення, що воно викрало змову військових і політ з полковником Сойкою. Заговорників хотіли захистити свої руки стоїчи Румунія, щоб потім оголосити військову диктатуру. Але своєчасне відкриття змови дало змогу притупити її в самому початку.

ЗАЙЦЕЛ ПРОТИ ПРЕСІДНАННЯ АВСТРІ ДО НІМЕЧЧИН. ВІДЕНЬ (Австрія), 9 липня. — Бувший канцлер Зайцел оголосив промову, в якій висловився проти ідеї злучення Австрії з Німеччиною. На його думку Австрія повинна зберегти свої незалежні права і територію. Ця промова євканіала, в якій набігалися в колісках катівського студентства, і привели до ідеї злучення Австрії з Німеччиною.

ВІСЬОКОВА ЗМОВА. БУКАРЕШТ (Румунія), 9 липня. — Правительство оголосило повідомлення, що воно викрало змову військових і політ з полковником Сойкою. Заговорників хотіли захистити свої руки стоїчи Румунія, щоб потім оголосити військову диктатуру. Але своєчасне відкриття змови дало змогу притупити її в самому початку.

ЗАЙЦЕЛ ПРОТИ ПРЕСІДНАННЯ АВСТРІ ДО НІМЕЧЧИН. ВІДЕНЬ (Австрія), 9 липня. — Бувший канцлер Зайцел оголосив промову, в якій висловився проти ідеї злучення Австрії з Німеччиною. На його думку Австрія повинна зберегти свої незалежні права і територію. Ця промова євканіала, в якій набігалися в коліа каталогом студентства, і привітали ідею злучення Австрії з Німеччиною.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 86 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 6, 1914, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕПЛАТ:	
One year	Three cents a copy.	Полгодовий часопис	\$ 7.00
Six months	\$ 3.75	На рік	\$ 10.00
Three months	\$ 2.00	На рік	\$ 10.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерсі Сіті і за кордоном	\$ 2.75
One year	\$10.00	На рік	\$10.00
Six months	\$5.00	На рік	\$10.00
Three months	\$2.75	На рік	\$10.00
За оголошення редакція не відповідає.			
3 Копійки належить віддати гроші лише на т. з. Foreign Money Order.			
За кожну зміну адресу платиться 10 копійки.			
Address: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.			

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО

9/ХІ, 1861 Р. — 21/VI, 1929 Р.

Невмолима смерть вирвала з двох українських національних діячів найбільшого сучасного українського патріота й каменяр. Євген Чикаленко був осередком, а часто, особливо в часи його найбільшого занепаду та депресії, одним з найважливіших українського національного руху. Тепер же не час, під свій вразливий тяжкий удар, забуту всю велич роботи, яку зробив для українського національного визволення великий каменяр, що любив свій народ, що любив свою рідну Україну до глибини своєї душі й надавався увесь зі всім своїм розумом, душею й майном на служення своєму народові.

Довгі роки, коли під страшною лапою царського самодержавства заважало українська національна ідея була вже остаточно роздана й знищена, біля Е. Чикаленка купилися огнище українського активного громадянства й патріотизм, що своїм українським теплом загрітали душі його українства, та підтримували огонь душі українського народу, який у відповістих часів виходив величезним пошухом українського національного руху, як Антонович, Кобилянський, Гринченко, Рувинський, а згодом і всі великі діячі українського народу, імена яких запалися золотими літерами в історії українського національного руху, як Антонович, Кобилянський, Гринченко, Русевич, Лисенко, Саловський, Саганський, Кропивницький, Карпенко-Карий та сотні інших молодих купилися навколо огнища Е. Чикаленка. З його хати й від нього вийшла не одна ідея, не один план був переведений в дію, але й однією з найбільших праць по визволенню українського народу з неволі.

На всіх з'їздах українського національного руху Е. Чикаленко важким своїм плутом проклам не одну борозну, в яку посіяв зерно майбутньої української державності. Він був великим каменярем, що без стукі, без гуку, за тяжким плутом в поті свого чола прокладав борозну за борозною на перелазі української національної ідеї. Він не лише йшов сам за своїм плутом, але й других втягував в український національний плуг або плаштовуху їх та підтримував їх всіма засобами, що знамента та пада в борозні. Других брав за сну й змушував виходити до борони та сіяти на національній ниві.

Смерть Євгена Чикаленка — велика й тяжка втрата для всього українського народу, бо нема діячів його життя, нема української землі, де не позначалася його праця.

Хай буде чужа земля пером Великому Синою України!

В. Кедровський.

1919 РІК

З другої сторони до нас у впливало на них. Треба було виставити дохідний річний "домострой" про те, що французька війська з Одеси, то французькі з Бессарабії, починають наступ проти нас, повинні побити гетьмансько-московської владі. Говорилися про те, що Німці старяться не допустити до заняття повстанської Київ до того часу, поки антигетманська війська не прийдуть на зміну їм, бо такі військові союзники постанали Німцям і т. д.

На Волині губерніяльний староста Андрюх, здається лише один із всіх гетьманських міністрів, виявив надзвичайну енергію у боротьбі з повстанцями. Він організував військовий відділ з державної варті та з різних офіцерських класів загонів і з ними поринав наступати на зади повстанської армії. Близько до нас, у Вінниці, створили сильні кадри П-гетманського корпусу та кілька військових батальйонів, що також могли проявити активність в боротьбі проти військ Директорії, а особливо завдячуючи за Андрюх. Лише швидко переїхав до Директорії штабу П-го корпусу, що він зробив під натиском винищувальних загонів та зацікавленості, забезпечив нам якийсь спокій на лінії Жеринка-Фастів.

Це, звичайно, не перувало ніякого впливу й виступу в дії повстанських сил й депресивно сніг служби в дієвій армії, а ні жорстоко, та й не дієвості, "випадки", як сказавши, пово-

СТРАЙК ПОЛЬСЬКИХ СТУДЕНТІВ У ЛЬВОВІ.

В ПОЛЬСЬКІЙ АКАДЕМІЇ.

(Оригінальний допис до "Свободи").

Страйк студентів Львова, і це насильно недопущення бажаних учасників на викладачів студентів вишкільних корпорацій в отриманні з вулицями бурями й протидеями демонстраціями, аранжованими з того самого вишкільного жерела, почав був серйозно бути небезпечним для "панства польського". Бачуть це самі Польки, бачає й цілі партії, починаючи від партії почування наукової у тому "панстві" науці.

З одного боку здемонструвало кілька жидівських установ, використавши в повний обсяг жидівську загрозливу преса, доводячи таким чином і поїди до відома збірної в Мадриді Ради Ліги Націй, з другого боку знову й комуністи не були так наївні та ліниві, щоб не скористатися з доброї нагоди для своєї власної партійної пропаганди.

Демонстрації корпорацій були передовсім тим цікаві, які устроювали проти урядів польської держави та проти неї самої молоді (були й дівчата), приналежні до буржуазної класи, отже до класу, у Франції це за Наполеона I-го, а в Німеччині це 1848 року закінчили свою революційну роль.

З невинності до теперішнього уряду Пилсудського відповідала та могодніна, корпорація, вишкільна підложа до молоді підстав свого альянсу "панства" і хто зна, до чого було би дійшло партію розв'язання, коли б еміціанці в цю справу кинулися дивиські аристократи, між котрими відомі тут першу роль кабанскі Теодорович. Він то й уложив відозву до молоді, підписав і двома другими біскупами, визнаючи її, щоби дала собі вже спокій з тим нещасним страйком.

Між ними пишуть в своїй відозві біскупів: "Знаємо, що в останніх долях не якісь партії огляди грати у тебе роль, про що ми переконатися кожний, хто так, як ми заважали бачи могодніна солідарно під одним

що він тріє до дає. Але гадаю, що він просто не розуміє ваги дисципліни та можливості тримання й впровадження підпач повстанської боротьби. З моїм виходом від парії іза тяжкої роботи вже ніхто в штабі не підкорився впровадженню дисципліни, а навіть почалися заборонивання ласки повстанців, а особливо різних кандидатів в "отаманів", а на початку штабу міг зробити багато, але не Осещує. Побачивши, що влада поводитися з ними по "панбратськи", різні отаманники поволи так розхрипавали, що почали зовсім ігнорувати центр і, добуваючи від нього гроші на формування собі військових відділів, рятували некую Україну" так, що в тій анархії поховали центр, а зголом і самих себе.

В Головному Штабі необхідність заведення теоретичної дисципліни, як я вже казав, добре розумів Василь Тютюнник, але обтяжений надзвичайно великою й складною працею по веденню бойових операцій, він не міг і хвилини присвятити іншим справам. Годовий отаман та генерал Осещує усеє час уникав від виняткової режими твердої руки, бо ті, що поступалися з масами твердо й рішуче, на їх думку, не користувалися в їх популярності та любов'ю. Таке розуміння значиння помилково, бо маса судить когось по наслідках, а не по його у ласній справі. Таке потягання повстансько-го Центру й "обережне" поведіння, як сказавши, пово-

дженні з підлеглими його військами привело до того, що навіть в окремих регулярних частинах републиканської армії, як Чорноморський Кіш та Дніпровська Дивізія, що стояли на фронті разом з Січовими Стрільцями, почала зватися політика: Чорноморський Кіш почав сесерувати, а Дніпровська Дивізія бешкетувати. Звичайно, це була політика їх "отаманів", що й самі не від того знали, щоби янайкраще стати за "головних отаманів". Тому по приході републиканських військ до Києва лише один корпус Січових Стрільців був дійсно військовий й добре здійснював свою частину, на яку Директорія могла опертися. Чорноморський же Кіш полав цілковито під вплив революційної "лінії" Дніпровська Дивізія усеє стає в опозицію до Директорії, а по лінії в Трипіллія підпала повстання проти неї. Вина цього лежить в першу чергу в слабкості характеру військових вождів, що зовсім маркетерство хотіли здобути собі популярність у військових масах. Так само й Директорія хотіла бути архидемократичною й робити революцію та провадити війну в мятежних краях. Споларада, іноді писалися страшенні потрошні накази, але більшості вони зазналися на папері, не виконувалися. Це поволи привило військо й маси до того, що всі накази републиканської революційної влади пишуться дилетантсько, щоби їх не виконували.

(Далше буде).

дули рішучо проти нігінки на жидів, чого перше ніколи не було, бо боялися польської "опли".

Так на примір підчас процесу Штайгера були міністри, котрі серцею хотіли свого кабінету отворити висказувати, що не вірять у вину Штайгера, але рівночасно додавали, що не можуть ставити проти загального настрою, щоби не наругувати свого "добраго імені".

Цим разом, каже "Хвіля", цього побовання не було і сплетно адушено вказує.

Так, це правда, скажемо й ми, але, як бачимо з наведеного тут попередню уступу відозви біскупів то тієї посліді цілком не зважали на урядові ствердження клевети, але ділі її ширили і то навіть в тім своїм посланні, котрим "улюблені" ними польські молоді заважали до похвальної страйку. Для безсторонного, збоку стоячого глядача представляється це просто яке злочин і імені це сидімо, злобне ширення сплетні, котра яка така зістала ствердження всім урядовим чинникам, котрі певна річ — і самі не дуже то прихильно були для жидів на строєні.

Біскупів не зважають на це, а накладаючи на своє лице езультську маску надзвичайної прихильності до молоді — даліше утверджують своєї поборні і слухний "дущички" в переконанні, що — дня 2-го червня ц. р. стався у Львові, "велика зневага найвистівших християнських почувань".

Нічого й не обходить урядові ствердження, що ніколи провокації не було, але уперто госять, що була велика зневага. Цеж і не диво, бо були й такі познанські часослоси, котрі ціком серйозно госяли, що той, 2-го червня, у Львові на процесю не лише півзано, але і цеглами кидали!

У всякому разі — урядові польські крути (цебто — Пилсудчик) дуже недовольні з цього, що "панівна польська "молодеж" скорше послухала "везанія і киченя" біскупів ніж їх.

Зосібачи бачимо це у статті "Польські збройної", котра є думки, що годі в тім поступованню молоді не бачити деякої затрати державничого змислу, та підпінання його — всієї церковних достріжнів.

Страйк був протестом проти саушних розпорядків власної влади, власної держави. Був він постановленням себе проти найбільшого скарбу, який може послати на "книгу" проти держави, а перерваний зстав він на звільнення церковних "вад".

Це на думку "Польської збройної" не свідчить добре про державничий змисл польської молоді та про ту пошану любові й пошуків, як кожний горожанин повинен мати супроти власної держави. Таж першим обов'язком його є вірність для Републики, а "вірність" — це поєне, безоглядне і щире відданіє для неї.

Другий оган бешкетів "Дзенік Львовський" силно атакує католицького (лірменського) аристократа Теодоровича, за це, що він ні сіло ні палозвищів свій кирпатий, казанський ніс в цілу ту справу. Це вмішане не лиш безобов'язку, але і без всього титло до чого впадало тямбильно в очі, що предмет чи причиною цього вмішання не стояла в ніякий спосіб зв'язок з урядом вірменського митрополита. Таж дотична процесія була римсько-католицькою, а арештовані студенти не були чужим його очеканям.

Той "Дзенік Львовський" взагалі дуже гостро береться до Теодоровича і вже в "хлінок чхсях" вичислює всілякі гришки него задріжничого кабінету у вишкільній шкірі.

Ось так яскос закінчилися покищо афера львівських вишкільних погрозників. (Арештованих студентів вже всіх до чиста випущено зі слідчої в'язниці, хоча справа проти них в кримінальному суді ведеться даліше.

Ніхто очевидно не вірив, щоби слави й корпоративні вишкільного видання поправилися від біскупського послання або від ректорських промов.

Поза ними та над ними стоять, прещі енцикліки провідники та часослоси, котрі вже зяють, що робити. А така енцикліка "Газета Варшавська" береться навіть грозили і каже, "Скільки разів би то жили чи то іншіш (Україні)? — Ред.) буде пробувати заковати в Польщі невольником проти нашої держави, то зістане покараний до порядку".

Те покликане до порядку означає очевидно напади на чужі домівки та нищення друкарських машин, бібліотек та улаштування.

І не бачимо собі ніяких ілюзій, при першій діпній нагоді грозять не знову українським інституціям та релікіям.

А вжеж і тепер стоїть питання отвором: чи вигорануть "Хвілі", жид. Домови академічного і др. ті шкоди на десятих тисяч доларів, що ім заробили патріотичні вишкільні хлопці?

Чей-же до того обов'язаний такі сам уряд, котрий навіть неясно поважаємості — не дає загрози достаточної охорони, а як і дає, то запізно.

Та дуже сумніваємося, щоби польський уряд показався аж так "вспам'ятованим"!

Він-же і інші ще жури має на своїй голові, а заспокоює їх буде потребувати нових видатків та нового переконання будувати.

Тут належить передовсім приготування до послідної "розгрівни" зі соєм, отж: й нові вибори. Ріжні персональні пересування на вищих державних становищах — дають чейся жид. Зосібачи до міністерства справ внутрішніх пакується нових "підковників", як ось Перашко до Стамбурського, а надто і звісного вже з всіляких надужити Влокошавця з Любана.

Що вибори наближаються, видно і з недоволю висказу міністра сир. вн. Цара про вибори надужити. Минувшого року влітку підчас і по виборах над тисяч сімсот жалоб на вибори надужити і то з усіх 6-ох округів виборчих, на які є поділена Польща.

Цар вів її жалоби злегка-жива собі.

Є дуже правдоподібно річ, що коли нові вибори відбудуться, то вже після нової виборчої організації, щоб зістане накинена в дорозі нового замку державного.

"В Польщі, як хто хце" — і то, чей так було за кріу Саса або за Стапа Понятовського — але так є і тепер.

Чи хочете якого маркантного приміру? Ось і маєте його: Окружний суд у Львові затвердив своїм ореченням з дня 5. червня п. р. конфіскацію 24. нисла "Рай" з дня 2. червня ц. р., а то з тої причини, що по його думці ухилення термінології "Західна Україна", "західноукраїнський" містять у собі знамена злочину з § 65 а) закону карного!

Це не сон, що "Польське, як хто хце, і Оста!"

Д-р Кирило Т.

НА КОНЦЕРТІ АБО ВІДУ

схотіте, аністипати з патріотичною мовою, купіть собі

ВСТУПНІ СЛОВА

І ПРИНАДНІ ОМОВИ

о. м. КІНА ША

Ціна книжки з перекладом 1 долар.

"СВОБОДА" 81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

